

**Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Лариса КЛОЧКО
« 31 » серпня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 15 УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

галузь знань **А Освіта**

спеціальність **А4 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології

« 31 » серпня 2026 року

Голова Наталія ГРОМОВА

Розробники:

Кириленко Надія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «31» серпня 2026 року

Завідувач кафедри

Вікторія ГЕРМАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		88 год.	108 год.
		Консультації:	
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: іспит	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів із історичними та культурними особливостями становлення, основними тенденціями та закономірностями розвитку українського літературного процесу XI - перших десятиліть XVIII століть.

Завдання:

- розкрити особливості давньої літератури;
- простежити етапи її розвитку;
- визначити вплив української літератури на духовний розвиток суспільства впродовж століть;
- проаналізувати найвагоміші літературні твори;
- навчити студентів критично сприймати наукові публікації тенденційного характеру;
- сформулювати самостійний погляд на художні явища;
- виробляти у студентів власні погляди на художні явища;
- забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією;
- простежити використання кращих здобутків давньої літератури в творчості письменників XIX – XX ст.

Програма має регіональний аспект, адже вивчаються пам'ятки нашого краю («Слово полку Ігоревім» та ін.).

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України. ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності. ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
Фахові	ФК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати

компетентності	<p>систему теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, англійської мови та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ФК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>ФК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ФК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики.</p>
-----------------------	---

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є шкільний курс української літератури.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	<p>ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української/англійської літературних мов, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p> <p>ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси,</p>
---------------	--

	доцільні прийоми їх використання під час навчання української мови, української літератури, англійської мови, правила безпеки у цифровому середовищі.
Уміння	<p>ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, англійської мови (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, англійської мови, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p> <p>ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, англійської мови; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи).</p> <p>ПРУ 12. Уміти відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	(А) отримують студенти, які були активними на всіх заняттях, засвідчують високий рівень осмислення вивченого, виявляють вміння логічно, аргументовано аналізувати, узагальнювати, давати критичну оцінку художньому матеріалові, подають чіткі визначення термінів, виявляють творчі здібності в опрацюванні певних питань, чітко простежують історію літературного явища, вміють кваліфіковано вести дискусію. Відповіді не містять фактичних і мовленнєвих помилок.

82 – 89	(В) отримують студенти, які відповідали на всіх заняттях, добре володіють навчальним матеріалом, виявляють вміння аналізувати, узагальнювати, знають визначення термінів, більшість теоретичних положень підтверджують прикладами; є спроби виконати проблемні завдання; спостерігається вміння коментувати літературні явища; відповіді не містять фактичних помилок, наявні окремі мовленнєві огріхи.
74 – 81	(С) мають студенти, які відповідали на кожному занятті, уміють не лише відтворити зміст лекції, але й переказують самостійно опрацьований матеріал за кількома джерелами, відповідають на питання, знають визначення термінів, але відповіді не завжди конкретизовані прикладами, трапляються фактичні і мовленнєві помилки.
64 – 73	(Д) набирають ті студенти, які постійно працювали на заняттях, можуть відтворити матеріал лекції, при відповідях користуються самостійно укладеним конспектом; намагаються подати визначення термінів, але не завжди можуть навести приклади; не готові виконувати проблемні завдання; відповіді містять фактичні і мовленнєві помилки. Студенти здійснюють мислительну діяльність під керівництвом керівника.
60 – 63	(Е) отримують студенти, які відтворюють матеріал лекції, переказують самостійно опрацьований матеріал. Студенти відповідають на питання, але у відповідях не точно подані визначення термінів, відповіді не конкретизовані прикладами, застосовують набуті знання лише у стандартних ситуаціях, наявні спрощені висловлювання; розумові операції фрагментарні або елементарні.
35-59	(FX) – не зараховано (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу лекції чи самостійно опрацьованого матеріалу. Відповіді характеризуються низьким рівнем усвідомлення, завчені напам'ять матеріали не можуть чітко пояснити, відсутні приклади; відповіді містять фактичні неточності і мовленнєві помилки.

1 – 34	(F) – не зараховано (без права перескладання) отримують студенти, які епізодично відтворюють теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування конспекту лекції, порушена послідовність відповідей, студенти не завжди розуміють суть питання, не можуть застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях, часто використовують недоречно чужі думки; відповіді містять грубі фактичні помилки.
--------	---

Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль												Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1								РОЗДІЛ 2					100
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7	T 1.8	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	
Поточний контроль												50	
6	5	5	5				5	6	6	6		6	
Контроль самостійної роботи												5 – к/р	
1	2	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	1	
												20 – сам р.	
												25- іспит	

T 1.1, T 1.2 ... T2.4 – теми розділів

* Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Новою редакцією» від 24.03.2025 року можливе зарахування результатів навчання. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсній роботі, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до Розділу 3 названого Положення.

Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль												Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1								РОЗДІЛ 2					40
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7	T 1.8	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	

Поточний контроль													100
10		10								10		10	
Контроль самостійної роботи													
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	10 – к/р 25- с/р 25 – іспит

Т 1.1, Т 1.2 ... Т2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної Діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчання проводяться відповідно до вимог *«Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (від 20 травня 2024 року)»*.

Засоби діагностики та форми контролю: тестування, проєкт, есе, виконання творчих завдань, реферат, доповідь, участь у дискусіях, семінарах та ін., перевірка самостійної роботи.

Академічна доброчесність.

Виконання всіх завдань у межах освітнього компонента має здійснюватися відповідно до принципів академічної доброчесності та етичного використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі, задекларованих у Кодексі академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка.

https://www.sspu.edu.ua/images/2026/docs/polozhennia/kodeks_akademichnoyi_do_brochesnosti_d1d44.pdf

6. Методи навчання

Теоретико-практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, діяльнісні, інтерактивні (кейс-метод, моделювання/симуляції професійних дій, кооперативне навчання, тренінги, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання.

7. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РЕНЕСАНСУ.

Тема 1.1. Поняття про давню українську літературу. Специфіка курсу на засадах **академічної доброчесності**. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури.

Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі.

Тема 1.3. Оригінальна література Київської Русі. Літописання.

Тема 1.4. Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя.

Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури.

Тема 1.6. Українська література зрілого Середньовіччя. Ознаки орнаментального стилю. Література з XIV до I половини XVI століття. Тематично-жанрові особливості. Епоха Ренесансу в Україні. «Києво-Печерський патерик»

Тема 1.7. Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба.

Тема 1.8. Українська латиномовна література пізнього Середньовіччя. Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно-національного відродження та її специфіка. Полемічна література.

РОЗДІЛ 2. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ БАРОКО.

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку.

Тема 2.2. Шкільна драма в II половині XVII століття та її своєрідність. Тема

2.3. Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи» як спроба осмислення їх авторами історії України.

Тема 2.4. Українська сатира XVIII століття. Літературна творчість Івана Некрашевича.

Тема 2.5. Жанрово-тематична специфіка лірики XVIII століття. Творчість Григорія Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська література епохи Середньовіччя та Ренесансу.

Тема 1.1. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури. Загальнокультурні виміри становлення та розвитку давньої української літератури. Методологія вивчення і проблема періодизації

(І. Франко, М. Грушевський, С. Єфремов, М. Гнатюк, Б. Лепкий, Д. Чижевський). Теорія «старорущини» П. Куліша. Наукова рецепція давньої літературної спадщини І. Франка. Позиція М. Грушевського щодо місця літературних пам'яток доби Київської Русі у східнослов'янській культурі. Інтерес до художньої спадщини давньої України в українській медієвістиці ХХ ст.

Поняття «давня українська література». Предмет і завдання курсу. Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі: синтез історичного та художнього. Своєрідні риси. Жанрова своєрідність. Світоглядні та естетичні засади книжності Ранняго Середньовіччя. Церковно-ораторська та агіографічна література. Апокрифічна література. Історичні хроніки та природнича література. Біблія як літературний феномен. «Літопис Аскольда» – реконструйована рукописна пам'ятка IX ст. «Велесова книга».

Тема 1.3. Оригінальна література Київської Русі. Літописання. «Повість минулих літ», Київський літопис.

Тема 1.4. Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. «Слово про Закон і Благодать Іларіона». Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя. «Повчання Володимира Мономаха».

Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури. Відкриття. Історична основа, зміст, ідея твору. Автор та образи. Жанр, стиль, народність твору. Художні переклади і переробки «Слова...».

Тема 1.6. Українська література XII – середини XIII ст. Ознаки орнаментального стилю. Ораторсько-проповідницька проза. Творчість Кирила Туровського. «Моління» Данила Заточника. «Києво-Печерський патерик» – видатна пам'ятка національної агіографії.

Тема 1.7. Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба. «Галицько-Волинський літопис». «Слово про погибель Руської землі».

Тема 1.8. Українська латиномовна література пізнього Середньовіччя (литовсько-руська доба з XIV до I половини XVI століття). «Литовсько-руський літопис» XV ст. Нові редакції «Києво-Печерського патерика». Епоха Ренесансу в Україні. Творчість українських латиномовних письменників-гуманістів (Ю. Дрогобича, С. Кленовича, С. Оріховського).

Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно-

національного відродження та її специфіка. Початок українського книгодрукування. «Острозька Біблія» 1581 року та її культурно-освітнє значення.

Полемічна література. Періоди. Літературна творчість українських письменників-полемістів (Герасим Смотрицький, Христофор Філарет, Клирик Острозький, Мелетій Смотрицький, З. Копистенський).

«Пересторога» – визначний твір полемічної літератури. Іван Вишенський. Світогляд письменника і його суперечливість. І. Вишенський – майстер полеміки та агітації. Традиції письменника в українській літературі. Дослідження його творчості І.Я. Франком.

Розділ 2. Українська література епохи Бароко.

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Бароко як літературний напрям, художній стиль і культурна епоха. Особливості українського Бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку. Становлення барокової поезії на західноукраїнських землях. Еволюція бароко в Україні. «Вірші на жалосний погреб ... Петра Конашевича-Сагайдачного» Касіяна Саковича. Поетична трагедокомедія «Володимир». Драма «Милость Божія». Інтермедії до драм Я. Гаватовича, М. Довгалецького («Коміческое действие», «Властотворний образ»), Г. Кониського «Воскресеніє мертвих». «Трагедія руська» – українська інтермедія початку XVII ст. Своєрідність художньої творчості «мандрівних дяків». Їх пародії і травестії.

Тема 2.3. Прозова література періоду Бароко. Творчість письменників-проповідників XVII – XVIII ст. Паломницька література. «Мандри» В. Григоровича-Барського. Житійна література. Збірник «Четы-Мінеї» Дмитра Туптала.

«Козацькі літописи» як спроба осмислення їх авторами історії України. Українська ідея в літописах та її втілення (висвітлення подій Чорної ради в літописі Самовидця; трагедія українського козацтва в битві під Берестечком в літописі Г. Граб'янки; тернисті шляхи України в літописі Самійла Величка; ідея автономізму в «Історії русів»).

Тема 2.4. Українська сатира XVIII століття. Причини виникнення. Фольклорні та апокрифічні мотиви у творах. Сатиричні твори соціально-політичного характеру: «Сатира 1764 р. К.Р.», «Плач київських монахів», «Доказательства Хама Данилея Кукси потомственні». Зв'язок із дійсністю, майстерність сатири. Літературна творчість Івана Некрашевича.

Тема 2.5. Жанрово-тематична специфіка лірики XVIII століття.

Місце Г. Сковороди в історії української духовності і культури. Г. Сковорода – учений, філософ, викладач, поет, байкар. Філософське вчення мислителя. Використання біблійних мотивів та образів. Новаторство Г. Сковороди. Творчість Г. Сковороди – перехідна ланка до нової української

літератури.

Вивчення давньої літератури в ЗЗСО.

7.1. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	Конс	ср		Лек	Пр.	конс	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Українська література епохи Середньовіччя та Ренесансу.										
Тема 1.1. Поняття про давню українську літературу. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури.	11	2	2		7	11	1	2		8
Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі..	9	2			7	8				8
Тема 1.3. Оригінальна література Київської Русі. Літописання.	11	2	2		7	11	1	2		8

Тема 1.4.	9	2			7	8				8
Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя.										
Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури.	14	2	2		10	8				8
Тема 1.6. Українська література зрілого Середньовіччя. Ознаки орнаментального стилю. Література з XIV до I половини XVI століття. Тематично-жанрові особливості. Епоха Ренесансу в Україні. «Києво-Печерський патерик»	12		2		10	8				8
Тема 1.7.	7				7	8				8

Література пізнього Середньовіччя: галицько- волинська доба.										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Тема 1.8. Українська латиномовна література пізнього Середньовіччя. Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно- національного відродження та її специфіка. Полемічна література.	9		2		7	8				8
---	---	--	---	--	---	---	--	--	--	---

Разом за розділ 1	76	10	10		56	70	2	4		64
-------------------	----	----	----	--	----	----	---	---	--	----

Розділ 2. Українська література епохи Бароко.

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку.	8		2		6	9				9
--	---	--	---	--	---	---	--	--	--	---

Тема 2.2. Шкільна драма в II половині XVII століття та її своєрідність.	8		2		6	9				9
--	---	--	---	--	---	---	--	--	--	---

Тема 2.3. Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи» як спроба осмислення їх авторами історії України.	12	2	2		8	12	2	2		8
Тема 2.4. Українська сатира XVIII століття. Літературна творчість Івана Некрашевича.	6				6	9				9
Тема 2.5. Жанрово-тематична специфіка лірики XVIII століття. Творчість Григорія Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.	10	2	2		6	11		2		9
Разом за розділ 2	44	4	8		30	50	2	4		44
Усього годин	120	14	18		88	120	4	8		108

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури. Перекладна література Київської Русі. Біблія як літературний феномен.	2	2
2	Оригінальна література Київської Русі. Літописання. «Повість минулих літ», Київський літопис.	2	

3	Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст.«Слово про Закон і Благодать Іларіона». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя. «Повчання Володимира Мономаха».	2	
4	«Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної Літератури	2	2
5	Українська література XII – середини XIII ст.		
6	Українська література пізнього Середньовіччя. Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно-національного відродження. Полемічна література.	2	
7	Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба.		
8	Поезія українського бароко: тематично-жанрові особливості та етапи розвитку	2	
9	Шкільна драма в II половині XVII – XVIII століть, етапи розвитку та її своєрідність.	2	
10	Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи».	2	2
11	Українська сатира XVIII століття.		
12	Творчість Г. Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.	2	2
Усього		18	8

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Александрова В. О. *Історія давньої української літератури*: навч. посіб. для студ. гуманітар. спец. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 184 с.
2. Білоус П. *Історія української літератури XI – XVIII ст.*: навчальний посібник. Київ : Вид. центр «Академія», 2009. 424 с.
<https://archive.org/details/istliteratXI>
3. Бондар М. П. *Жанри давньої українського письменства: трансформація та функціонування*. Київ: Наукова думка, 2022. 320 с.
4. Борзенко О. І. *Історія української літератури XI–XVIII ст.*: підручник для філологічних факультетів. Харків, 2023.
5. Ісіченко І., архієп. *Історія української літератури: епоха Середньовіччя (X–XIII ст.)* : підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Харків : Акта, 2022. 462 с.
6. Красножон А., Красовицький О. *Десять розмов про давню історію України*. К. : Фоліо, 2023. 240 с.
7. Мишанич О. В. *Крізь віки: Студії над давньою українською літературою* / упоряд. Н. М. Мишанич. Київ : Наукова думка, 2024. 380 с.
8. Мишанич О. В. *Середньовічна та барокова українська література: контексти і поетика*: монографія. Київ: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2023. 412 с.
9. Наливайко Д. С. *Українське бароко в європейському контексті: літературознавчі аспекти*. Київ : Пульсари, 2022. 296 с.
10. Пахаренко В. *Секрети мистецтва слова*. Київ : ВД «Освіта», 2023. 408 с.
11. Сліпушко О. М. *Код Давньої Русі-України: літературно-джерелознавчий дискурс*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2024. 280 с.
12. Сліпушко О. М. *Літературно-ідеологічні парадигми Київської Русі-України*: монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2023. 415 с.
13. Сулима В. І. *Українська барокова проза та поезія XVII–XVIII століть*: навч. посібник. Київ: Академія, 2025. 248 с.
14. Чижевський Д. І. *Історія української літератури: від початків до доби реалізму*. Київ : Академія, 2023. 580 с.

Додаткові:

1. Александрова В. О. *Давня українська література: практикум для вищої школи*. Київ, 2022.
2. Білоус П. *Давньоукраїнська література і фольклор: проблема художнього коду*. Житомир, 2006.
3. Білоус П., Білоус О. *Українська література XI – XVIII ст.*: навчальний посібник для самостійної роботи студента. К. : Вид. центр «Академія», 2010. 360 с.

4. Давня українська література (Велесова книга; Галицько-волинський літопис; Повість минулих літ). К. : Центр учбової літератури, 2022. 450 с.
5. Давня українська література (X-XVIII т.). Практикум. / Демченко С.А., Сафонов Ю.М. К. : Знання, 2013. 231 с..
6. Ісіченко І. (Архієпископ Ігор). Духовні виміри староукраїнського тексту: від повчання до барокової проповіді. *Слово і Час*. 2022. № 3. С. 15–29.
7. Колосова В. П. *Українська полемічна література: навчальний посібник*. Київ, 2021.
8. Корпанюк М. П. Християнський гуманізм та історизм «Повісті минулих літ». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2023. № 1. С. 8–14.
9. Котляр М. Ф. «Слово о полку Ігоревім» як історичне джерело: нові підходи до інтерпретації. *Давня культура України*. 2023. Т. 25, вип. 2. С. 12–29.
10. Наєнко М. *Художня література України. Від міфів до модерної реальності*. К. : ВЦ «Просвіта», 2008. 1064 с.
11. Новик О. *Історія української літератури (давньої): навч. пос.* К. : Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
12. Попова О. М. Поетика житійної літератури Київської Русі: трансформація візантійських канонів. *Слово і Час*. 2025. № 1. С. 34–47.
13. Пелешенко Ю. В. Жанрова специфіка української перекладної прози XI–XIII ст. *Наукові записки НаУКМА. Літературознавство*. 2024. Т. 7. С. 43–51.
14. Пелешенко Ю. В. *Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції*. К. : Стилос, 2012. 423 с.
15. Радчук В. *Перекладацькі трансформації пам'яток Київської Русі*. К., 2024.
16. Слово багатоцінне. Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу (друга половина XV – XVI століття) та в епоху Бароко (кінець XVI – XVIII століття) / Упорядники: В. Шевчук, В. Яременко: у 4 кн. К. : Аконті, 2006.
17. Ушкалов Л. В. Григорій Сковорода в дискурсі українського бароко (до 300-річчя філософа). *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2022. Вип. 27. С. 112–119.
18. Хрестоматія українського барокового письменства / упоряд. та комент. В. І. Сулими. Київ : Либідь, 2023. 456 с.
19. Шевчук В. *Муза Роксоланська. Українська література XVI – XVIII століть: у 2-х кн. Кн. 1.: Ренесанс. Раннє бароко*. К. : Либідь, 2004. 400 с.; Кн. 2.: Розвинене бароко. Пізнє бароко. К. : Либідь, 2005. 728 с.

Наукові та навчально-методичні праці викладача курсу – Кириленко Н.І.

:

1. Давня українська література: методичні рекомендації / за ред. Н. Кириленко. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. 70 с.

<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bcca6c10-07d2-9be9-b03c1b5f57df/content> 4889-

2. Кириленко Н. Еволюційний характер народного гумору як національного коду українців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : збірник наукових праць / за ред. Оксани Філатової. № 1 (17), квітень 2016. С. 120-124.

3. Кириленко Н. *Історико-національні модуси в художньому просторі текстів Ліни Костенко*: навчально-методичний посібник. Суми, 2015. 224 с.

4. Кириленко Н. *Історія України у творах Ліни Костенко*: навчальний посібник. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2005. 130 с.

5. Кириленко Н. Психологізм українських ліричних пісень. *Філологічні науки*. Суми: СумДПУ, 2010.

6. Кириленко Н., Пятаченко С. *Фольклор і література: художня рецепція етнокультурних кодів*: монографія. Суми, 2019. 120 с.

7. Кириленко Н. Фольклор і давня література. *Філологічні науки*. Суми: Сум ДПУ, 2009. С.157-168.

8. Кириленко Н. Художній домисел як засіб усебічного розкриття образу Ярослава Мудрого в романі П. Загребельного «Диво». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Літературознавство*. Харків, 2014. Випуск 2 (78). Ч.2. С. 66–74.

9. Кириленко Н. Художньо-національний світ у романі Ліни Костенко «Маруся Чурай»: монографія. Суми: видавництво Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010.

10. Кобилко Н., Кириленко Н. Роль хронотопу дороги в художньому творі (на прикладі повісті «Ірій» В. Дрозда та роману «Дім на горі» В. Шевчука). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство* / За ред. Проф. Ткачука М.П. Тернопіль: Тернопіль, 2015. Вип. 42.- С. 72 – 75.

11. Німенко Н., Кириленко Н. *Барокові риси в українських літописах XVIII століття*. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 110 с.

<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/777de20c-50ab-4948-9b10-72cda6be46f4/content>

12. *Фольклор: мовно-літературні особливості дискурсу*: монографія / За ред. С. П'ятаченка, Н. Кириленко та ін. Суми : Вид-во Сум ДПУ, 2012. 212 с.
13. Кириленко Н.І., Шевченко В.Є. Основні підходи до типологізації жіночих образів у літературознавчому дискурсі XVIII – початку XIX століть. *Філологічні трактати* 18(1). 2026. С.145-157. <https://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v77/49.pdf>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/53a4372a-c60a-4fee-be85-5211a70bacf3/content>
14. Koval P., Korzhova T., Kyrylenko N., Lebedyk L., Tyagur R. The Evolution of Digital Literacy of Education Blowers: characteristics of digitization processes. *Conhecimento & Diversidade*, Niterói, v. 16, n. 42 Abr./Jun. 2024. S. 463-482. DOI:[10.18316/rcd.v16i42.11717](https://doi.org/10.18316/rcd.v16i42.11717)
15. Кириленко Н.І., Корнієнко А.О. Формування читацької компетентності старшокласників: творчо-критичний підхід. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. С. 22 – 32.
<https://pedscience.sspu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/11/%D0%BA%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

Інтернет-джерела:

1. Білоус П.В., Білоус О.П. Українська література XI–XVIII ст. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/>
2. Білоус П.В. Давня українська література в школі. URL: https://lib.oa.edu.ua/files/funds/works_oa/movoznavstvo/
3. Білоус П.В. *Історія української літератури XI – XVIII ст.*: навчальний посібник. К. : ВЦ «Академія», 2009. 424 с. URL: <https://lib.oa.edu.ua/funds/lecturer-oa/linguistics/>
4. Білоус П. Давня українська література: засіб пізнання і виховання чи мистецтво слова. URL: <https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/2-0217.pdf>
5. Білецький Олександр. Перекладна українська література. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=17>
6. Давня українська література URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/davnya-ukrayinska-literatura/>
7. Давня українська література (від часів Київської Русі до XVIII ст.). URL: <https://ukrlit.net/info/ask/104nu.html>
8. Ісіченко І. Творчість Григорія Сковороди. URL: <http://www.bishop.kharkov.ua/kursi-lekcij/istoria-ukraienskoie-literaturi-hvii-xviii-st/12-tvorcist-grigoria-skovorodi>
9. Історія української літератури XI–XVIII ст. Українська драматургія

XVII ст. URL: <https://history.vn.ua/pidruchniki/ukraine-history-literature-xi-xviii-age/18.php>

10. Література епохи Відродження. URL: <https://sites.google.com/site/vsesvitnijliteraturnijproces/home/literatura-epohi-vidrodzenna>

11. Література пізнього середньовіччя. URL: <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult217.htm>

12. Навчальний курс «Історія української літератури X –XVIII ст. (давня література)». URL: <https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/>

13. Оригінальна література. URL: <https://buklib.net/books/35901/>

14. Перекладна й оригінальна література Київської Русі. URL: <http://journ.sumdu.edu.ua/old/wp-content/uploads/2014/12/old.pdf>

15. Перекладна та позичена література. URL: <http://litopys.org.ua/chyzh/chy04.htm>

16. Полемічна література. URL: https://edera.gitbook.io/ed-era-book-history/suspylno_polytychny_procesy_16_st/polemychna_lyteratura

17. Полемічна література кінця XVI – початку XVII ст. : причини появи, проблематика, видатні автори. URL: <https://sites.google.com/site/dryzhuk911/home/26-polemicna-literatura-kinca-xvi-pocatku-xvii-st-pricini-poavi-problematika-vidatni-avtori>

18. Поняття про давню українську літературу. URL: <https://buklib.net/books/35896/>

19. Савченко І. *Давня українська література*: навчальний посібник. К. : НПУ. 180 с. ISBN 966-7967-10-7. URL: <https://www.twirpx.com/file/529076/>

20. Усна народна творчість. Давня українська література URL: https://www.eduget.com/course/usna_narodna_tvorchist_davnya_ukrainska_literatura-1389/

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна
технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.

